

Autorul, unul dintre cei mai de seamă lingviști sovietici, cercetează cu toată competența problemele originii limbii ucrainene. Lucrarea, precedată de o prefață, cuprinde următoarele XIV capitole: I: *Punerea problemei* (p. 5–9); II: *Originea limbii literare ucrainene contemporane* (p. 10–25); III: *Limba literară în Ucraina Apuseană* (p. 25–28); IV: *Limba ucraineană în documentele din sec. XIV și din secolele următoare* (p. 28–42); V: *Viitoarele particularități ucrainene în monumentele ruse vechi (până în sec. al XIV-lea)* (p. 43–82); VI: *Problema lexicului rus-sudic în monumente* (p. 82–104); VII: *Despre problema limbii Kievului străvechi și a regiunii Kiev* (p. 104–125); VIII: *Limba ucraineană în raporturi istorice cu celelalte limbi slave răsăritene* (p. 125–142); IX: *Cele mai importante trăsături (particularități) ale limbii ucrainene* (p. 143–153); X: *Legături lingvistice ucraineano-bieloruse* (p. 153–169); XI: *Privire critică asupra celor mai importante teorii despre ramificarea unității lingvistice slavorăsăritene* (p. 169–194); XII: *Problema dovezilor de existență în trecutul îndepărtat a graiurilor de tranziție de la graiurile ucrainene la alte graiuri slave* (p. 194–207); XIII: *Cîteva observații despre mărturiile arheologice* (p. 208–212); XIV: *Concluzii sumare* (p. 212–219). Lucrarea se publică în forma în care a fost redactată în anii 1951–1952 și este adînc prețuită în literatura lingvistică ucraineană (vezi I. K. Beloded, Леонид Арсеньевич Булаховский. К 79-летию со дня рождения, «Izvestija Akademij Nauk SSSR. Otdelenije literatury i jazyka», tom. XVII, 2, 1958, p. 180).

Damian P. Bogdan

V. SL. KISELKOV, *Проуки и очерки по старобългарска литература*. (Studii și cercetări de literatură bulgară veche). Editura Academiei bulgare de științe, Sofia, 1956, în 8°, 400 p.

Lucrarea cuprinde rodul unei munci îndelungate a autorului care caută să ne prezinte — atît cît i-au îngăduit izvoarele cercetate — viața și opera a o serie întreagă de figuri proeminente ale culturii bulgare începînd cu sec. al IX-lea și pînă-n sec. al XVIII-lea inclusiv. Autorul își începe lucrarea prin prezentarea vieții și activității celor doi pioneri ai culturii slave medievale: Chiril și Methodii, după care urmează: Climent de Ohrida, Naum de Ohrida. Un biograf necunoscut al lui Climent și Naum, Constantin de Preslav, Călugărul Hrabr, Ivan exarhul, Prezviterul Grigorie, Tudor Doskov, Țarul Simeon, Prezviterul Ivan, Prezviterul Cozma, Teodosie Kelifarevski, Isaia de Athos, Patriarhul Eftimie de Tîrnovo, Ioasaf de Vidin, Ciprian Țamblak, Grigorie Țamblak, Diacul Andrei, Constantin Kostenetki, Dumitru din Kratovo, Vladislav grămatic, Dumitru Cantacuzino, Popa Peio din Sofia, Matei grămatic, Damaschin Studitul, Pimen de Zograf și Partenie Pavlov.

Dar între aceste personalități sînt integrate și figuri care nu sînt de origină bulgară, de pildă: Damaschin Studitul, sau a căror origine bulgară e discutabilă, ca de pildă: Isaia de Athos și Vladislav grămatic. Interesantă supoziția că numele de Hrabr ar reprezenta o formă slavă coruptă din numele protobulgar Harbul sau Hrabul în analogie cu Isbul, Zergobul, Sursubul sau Sursuvul (p. 85). Însă nu se dovedește prin nimic că Hrabr călugărul a fost cel mai aprig protivnic al grafiei glagolitice (ibidem). Referitor la opera Prezviterului Cozma este și o transpunere românească și chiar a textului publicat de V. Sl. Kiselkov în 1934 la Sofia sub titlul: *Беседа противъ богомилите отъ пресвѣтеръ Козма*, traducerea fiind făcută de regretatul Alexandru Iordan sub titlul: *Predica prezviterului Cosma*, București, 1938, unde Al. Iordan admite ca dată a morții prezviterului Cozma — sfîrșitul sec. al X-lea — aceasta după lucrarea citată a lui V. Sl. Kiselkov, care astăzi își schimbă părerea, susținînd că respectivul aprig luptător contra bogomilismului, prezviterul Cozma, a trăit în sec. al XI-lea (p. 135). În ceea ce privește inscripția tombală apocrifă a patriarhului Eftimie de Tîrnovo adăogăm că în romînește există un studiu al pr. Paraschiv Anghelescu, *Inscripția falsă de la mînăstirea Bacicovo și aducerea moaștelor sfîntei Filofteia în țară* (extras din «Biserica Ortodoxă